

τελευταία θεωρούνται από τὸ συγγραφέα ὡς «γνώση τοῦ μυστηρίου», πάθος, βακχική μανία ἢ ἀσυνείδητο. Παράλληλα ὅμως ἡ τέχνη, ὡς κοινωνικὸ φαινόμενο, χρήζει καὶ κοινωνικῆς ἀνάλυσης, μὲ ἄλλα λόγια κατὰ πόσο μέσα ἀπ' αὐτὴν διαφαίνεται ἡ δύναμη τῆς ἀνθρώπινης δημιουργίας.

Τέλος, αὐτὴ ἡ ἀνάλυση θὰ ὁδηγήσει τὸ συγγραφέα στὸ συμπέρασμα ὅτι «μέσα ἀπὸ τὶς πολιτιστικὲς ἀξίες καὶ τὶς καλλιτεχνικὲς ἀνακαλύψεις τῶν κλασσικῶν (ποὺ ἐξακολουθοῦν πολλὰς ἀπ' αὐτὲς νὰ ὑπάρχουν) θὰ μπορούσαμε μὲ περισσότερη σιγουριά (...) νὰ μαντέψουμε ποιοὶ εἴμαστε κάθε φορὰ καὶ ποῦ πηγαίνουμε» (σ. 11).

Μαρία Πρωτοπαπα

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ, τόμος ΛΔ', Ἀθήνα 1992, 499 σελ.

Στὸν ἐξαιρετικὰ καλαίσθητο αὐτὸ τόμο, ποὺ ἐξεδόθη μὲ τὴν φροντίδα τοῦ καθηγητοῦ κ. Ν. Λιβαδάρα προέδρου τοῦ Παρνασσοῦ καὶ προέδρου τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς (μαζὶ μὲ τοὺς Καθηγητὲς κκ. Π. Νικολόπουλο, Ἑμμ. Κωνσταντινίδη, Γερ. Ζώρα καὶ Διον. Καλαμάκη), συγκεντρώνεται ἓνα ἐντυπωσιακὸ σὲ ποικιλία καὶ ἑκτασὴ ἐπιστημονικὸ ὕλικο, ποὺ καθ' ἑαυτὸ ἀντανακλᾷ τοὺς ποικίλους τομεῖς δραστηριοτήτων ποὺ καλύπτει ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος Παρνασσός.

Στὸν τόμο αὐτὸ περιλαμβάνονται, μεταξὺ ἄλλων, οἱ μονογραφίες τῶν Καθηγητῶν κ.κ. Marcello Gigante, «Virgilio e suoi amici tra Napoli e Ercolano» σσ. 3-18· John P. Anton, «The Aristotelianism of Photius' philosophical theology» σσ. 19-45, Ἀναστ. Ἀλεξ. Νικήτα, «Ζυγὸς-ζυγὸν» σσ. 46-66· Γ. Δελλῆ, «Ὁ πρῶτος πυρρωνισμὸς ὡς ἑκφραση μιᾶς ἠθικο-κοινωνικῆς ἰδεολογίας» σσ. 93-100· Κ. Κωνσταντινίδη, «Ὁ κῶδιξ τῆς μονῆς Παναγίας Σκυροπούλας» σσ. 100-110· Gerasimo Zoras, «L' elemento divino nel Ippolito de Euripide» σσ. 111-123· Μάριου Μπέγζου, «Φιλοσοφία καὶ θεολογία στὸν Γρηγόριο Νανζηανζηνὸ» σσ. 136-150· Μανώλη Μαρκάκη, «Ἡ ἔννοια τοῦ διθυράμβου στὸν Ἀγγέλο Σικελιανὸ» σσ. 193-199· Ἑλενας Θεοδωροπούλου, «Ὁ τρόπος ἢ ἡ τροπὴ τῆς Αἰσχύλειας τραγωδίας» σσ. 242-259· Marika Thomadaki, «La Sémiologie de l'amour dans la trilogie de Beaumarchais» σσ. 385-400· Νικ. Καλοσπύρου, «Ὁ Λαοκόων τοῦ Λέσσιγκ καὶ ἡ νέα σημειολογικὴ ὥθηση τῆς τραγωδίας» σσ. 186-192· Β.Μ. Τριανταφύλλου - Δ.Μ. Δερμιτζάκη - Δ.Μ. Παγκάλου, «Συμβολὴ στὴν ἀνεύρεση γεωλογικῶν στοιχείων στὴν Ἰλιάδα καὶ στὴν Ὀδύσσεια» σσ. 340-345· Πηνελόπης Παπαιωάννου, «Τὸ προτασιακὸ θέμα ὡς λειτουργία τοῦ κειμένου» σσ. 326-339.

Ὁ τόμος αὐτὸς κλείνει μὲ βιβλιοκρισίες σημαντικῶν ἐπιστημονικῶν ἔργων (σσ. 450-465), καὶ τὰ Χρονικὰ τοῦ ΦΣ Παρνασσὸς γιὰ τὸ ἔτος 1992 (σσ. 466-499).

Μανώλης ΜΑΡΚΑΚΗΣ

Georges MICHAELIDES-NOUARIOS, *An Essay on the Philosophy of History and another two on the social Philosophy of the Ancient Greeks*, Athens, Kardamitsa Publications, 1992, 115 pp.

This book by the Academy member G.M.N., consists of two parts: The first one contains an essay on the Philosophy of History which was first published in *Philosophy* 17-18; the second part contains two essays on the social history of Ancient Greeks. This book examines some fundamental issues of Philosophy, as for instance the philosophical problem of the meaning of history of human kind, nations and peoples defined by many thinkers, as the aim to which all human activities are directed while others detect a logical structure thanks to which the future can be predicted; On the contrary, others limit themselves to the discovery of a logical structure governing history and avoid prophecy. This problem is the main focus of this work. Also, the demand for comprehension of separate historical periods and the problem of the meaning of history in the light of modern developments are taken into account.

The following basic queries are posed: i) Is the purpose of history governed by human thought, Divine Providence, Nature of Fortune? (ii) Do human nature and all its basic achievements remain unalterable as time passes? (iii) Should history be tackled globally, as a unique phenomenon pertaining to each different nation? An affirmative answer to the first query leads to affirmative answers to the first part of questions (i) and (iii). The following three theories are also relative to this subject: According to the first one the aim of history has been defined by God. On the contrary, according to the second, it is defined by human reason; while according to the third one there is no aim in history. These theories are related to the method applied to subjective causes (logical, psychological) and to objective causes (societal, historical) and all these causes pertain to general philosophical theories which often oppose and contradict each other.

The query whether the methods applied by physical sciences are the same or different from the one used by historians is quite fundamental. The princi-